

CIRCUITELE FUNCȚIONALE ÎN SPITAL

Activitatea de prevenire și combatere a infecțiilor nozocomiale se desfășoară într-un cadru organizat, ca obligație permanentă a fiecărui cadru medico-sanitar.

Activitatea de supraveghere și prevenire a infecțiilor nozocomiale face parte din obligațiile profesionale ale personalului și este înscrisă în fișa postului fiecărui salariat.

INFECȚII NOSOCOMIALE (intraspitalicești) = afecțiune infecțioasă contractată de către pacient în spital pe lângă afecțiunea cu care s-a internat acesta.

Circuitul (traseul) funcțional are 2 componente principale:

- I. **MEDIUL (CIRCUIT) SEPTIC** = circuit septic = mediul cel infectat
- II. **MEDIUL (CIRCUIT) ASEPTIC** = circuit aseptice = mediul steril/neinfectat

CIRCUITUL FUNCȚIONAL = un traseu urmat în practica medicală. Este un SENS DE CIRCULAȚIE în interiorul unităților spitalicești (sanitare) a bolnavilor, personalului medical, a unor materiale, instrumente, tuturor materialelor.

Sunt 2 trasee diferite cel ASEPTIC (steril) de cel SEPTIC (infectat).

I. CIRCUIT SEPTIC (INFECTAT)

Def: Este sensul de circulație care indică introducerea germenilor patogeni, generatori de infecții, în interiorul unităților sanitare.

II. CIRCUIT ASEPTIC (STERIL, NEINFECTAT)

Def: Este sensul de circulație ce asigură condiții de protecție împotriva infecțiilor, în interiorul unităților sanitare.

OBSERVAȚII:

- *Niciodată nu se încrucișează circuitul septic cu cel aseptice*
- *Circuitele septice sunt separate de cele aseptice*
- *Dacă se intersectează, rezultă infecțiile nosocomiale*

Circuitele funcționale trebuie să faciliteze o activitate corespunzătoare și să împiedice contaminarea mediului extern reducând la minimum posibilitatea de producere a infecțiilor.

Principalele circuite funcționale din spital sunt următoarele:

- 1- circuitul bolnavului
- 2- circuitul personalului medico-sanitar, studenților și elevilor practicanți
- 3- circuitul vizitatorilor și însoțitorilor
- 4- circuitul instrumentarului și a diferitelor materiale utilizate în practica medicală aseptică
- 5- circuitul blocurilor operatorii
- 6- circuitul alimentelor și al veselei
- 7- circuitul lenjeriei
- 8- circuitul rezidurilor

1. CIRCUITUL BOLNAVULUI

Circuitul bolnavului include spațiile destinate

- serviciului de internare,
- serviciului de spitalizare și
- serviciului de externare.

- *Serviciul de internare* cuprinde camerele de gardă și spațiul necesar prelucrării sanitare. Camerele de gardă se găsesc la parterul spitalului. Serviciul de prelucrare sanitară cuprinde: spațiul de dezechipare, baie, garderobă pentru depozitarea echipamentului bolnavului. Echipamentul bolnavului se introduce în huse de protecție. Serviciul de prelucrare sanitară este dotat cu materiale dezinfectante. După fiecare bolnav se face obligatoriu dezinsecția cabinelor de baie.

- *Serviciul de spitalizare* propriu-zis cuprinde saloanele cu paturi, accesul bolnavului de la serviciul de internare, făcându-se cu evitarea încrucișării cu alte circuite contaminate (rezidurii, lenjerie murdară) pentru care există program și lift separate. Organizarea saloanelor respectă normele sanitare (spațiu/pat, luminozitate, instalații sanitare). Sunt asigurate spații pentru activitățile aferente îngrijirii bolnavului - sala de tratamente și pansamente, oficiu alimentar, depozite de lenjerie curată, depozite pentru materialele de întreținere, substanțe dezinfectante, materiale sanitare. Pe fiecare secție se află un singur depozit de materiale sanitare, dezinfectante, lenjerie curată.

2. CIRCUITUL PERSONALULUI, STUDENȚILOR ȘI ELEVILOR PRACTICANȚI

Este un circuit pe care îl urmează personalul medical în spital la intrarea/ieșirea din serviciu.

TRASEU:

EXTERIOR → VESTIAR → CABINE DUȘ (= BAIA = FILTRUL PERSONALULUI) → VESTIARE cu ECHIPAMENT DE PROTECȚIE → SPĂLAREA MĂINILOR (la fiecare tehnică) → SECȚIE

- Și la ieșirea din serviciu se parcurge același circuit dar în sens invers.
- În secțiile cu caracter **NEINFECȚIOS**, **NU ESTE NECESAR DUȘUL (BAIA)**, ci numai **SPĂLAREA MĂINILOR**

Obs : NU se INTERSECTEAZĂ NICIODATĂ CIRCUITUL PERSONALULUI cu alt circuit (ex.: cu al lenjeriei nesterile)

Acest circuit este important în prevenirea infecțiilor nozocomiale, motiv pentru care este necesară asigurarea de personal sanitar (mediu, auxiliar, de îngrijire), pe compartimente septice și aseptice.

Este interzis accesul în sălile de operații a personalului care nu face parte din echipa de intervenție.

În mod similar, este interzis accesul altui personal în blocul alimentar sau în stația de sterilizare.

Circuitul personalului implică și elementele fundamentale de igienă individuală și colectivă care constau în:

- starea de sănătate
- portul corect al echipamentului de protecție
- igiena personală (în principal igiena corectă a mâinilor)

Supravegherea stării de sănătate a personalului este obligatorie și permanentă constând în:

- efectuarea examenelor medicale la angajare și periodic
- obligativitatea declarării imediat medicului-șef de secție a oricărei boli infecțioase pe care o are personalul
- triajul epidemiologic zilnic, la intrarea în serviciu
- izolarea în spitalul de boli infecțioase sau la domiciliu (după caz) a oricărui suspect sau bolnav de boala transmisibilă.

Portul echipamentului de protecție pe tot timpul prezenței în unitate a personalului este obligatorie.

De asemenea personalul sanitar trebuie să aibă unghiile tăiate scurt și să nu poarte inele sau verighete în timpul serviciului.

Spălarea mâinilor cu apă și săpun este obligatorie în următoarele situații:

- la intrarea în serviciu și la părăsirea locului de muncă
- la intrarea și ieșirea din salon
- după folosirea toaletei
- după folosirea batistei
- după scoaterea măștilor folosite în saloane
- înainte de prepararea alimentelor
- înainte de administrarea alimentelor și medicamentelor fiecărui bolnav
- după colectarea lenjeriei murdare
- înainte și după recoltarea de produse biologice
- după manipularea bolnavilor septici
- înainte și după efectuarea oricărui tratament parentelar sau puncție, schimbarea de pansamente, clisme, etc.
- după contactul cu diverse produse biologice ale bolnavului
- înainte și după diverse tratamente.

Purtarea mănușilor sterile de către personalul medico-sanitar este obligatorie pentru fiecare bolnav la tușeul vaginal, rectal, aplicarea de catetere vezicale, tubaj gastric, alimentare prin gavaj, intubație. Pentru intervențiile chirurgicale este obligatorie spălarea mâinilor cu apă sterilă, dezinfectia mâinilor și portul mănușilor sterile pentru fiecare bolnav în parte. La fel se procedează și la aplicarea de catetere venoase și arteriale, asistența la naștere.

3. CIRCUITUL VIZITATORILOR ȘI ÎNSOȚITORILOR

Circuitul vizitatorilor și însoțitorilor este foarte important deoarece aceștia reprezintă într-un spital un potențial epidemiologic crescut prin frecvența purtătorilor de germeni necunoscuți și prin echipamentul lor care este contaminat.

Vizitarea bolnavilor se va face numai în orele stabilite de conducerea spitalului.

În timpul vizitei, vizitatorii vor purta un halat de protecție, primit de la garderoba amenajată în acest scop.

Este bine să se realizeze controlul alimentelor aduse bolnavilor și returnarea celor contraindicate.

Circuitul însoțitorilor este asemănător cu cel al bolnavilor. Circulația însoțitorilor în spital trebuie limitată numai la necesitate.

4. CIRCUITUL INSTRUMENTARULUI

Circuitul instrumentarului și a diferitelor materiale utilizate, trebuie să realizeze o separare între materialele sterile și cele utilizate.

Orice utilizator este obligat să țină evidența tuturor procedurilor de sterilizare în Registrul de sterilizare chimică sau Registrul de evidență a sterilizării termice, după caz.

OBS : NU se INTERSECTEAZĂ NICIODATĂ CIRCUITUL DE STERILIZARE cu alt circuit

5. CIRCUITUL BLOCULUI OPERATOR

Circuitul blocului operator constituie o unitate complet separată de restul spațiului de spitalizare, pentru a se evita contaminarea în interior.

În blocul operator există spațiu destinat pentru operațiile aseptice și spațiu pentru cele septice. Sălile de operații sunt dotate cu sală de spălare chirurgicală și de îmbrăcare a echipamentului steril, un spațiu de colectare și spălare a instrumentarului utilizat.

- accesul în sala de operație este permis numai echipei operatorii
- ferestrele și ușile în sălile de operație trebuie închise
- deplasările în sălile de operații sunt limitate
- spălarea chirurgicală a mâinilor
- purtarea de echipament steril de către personalul medical ce efectuează intervenția chirurgicală
- folosirea de mănuși sterile și mască chirurgicală

6. CIRCUITUL ALIMENTELOR ȘI AL VESELEI

Circuitul alimentelor și al veselei include blocul alimentar, modul de distribuție și transport al mâncării preparate, oficiile alimentare de pe secții, servirea mesei la bolnavi.

Blocul alimentar cuprinde: spațiul de preparare al alimentelor, camerele frigorifice, depozitele de alimente, camera de zarzavat.

Alimentele sunt pregătite pentru o singură masă și distribuite imediat după prepararea lor, interzicându-se păstrarea lor de la o masă la alta.

Se păstrează timp de 36 de ore la frigider, probe din fiecare aliment distribuit.

În blocul alimentar există frigider separat pentru probe, lactate, carne, ouă. Fiecare frigider este dotat cu termometru și grafic de temperatură.

Transportul mâncării preparate de la blocul alimentar la oficiile din secții se face în recipiente emailate și acoperite cu capac. Există un orar precis stabilit de transport al alimentelor.

7. CIRCUITUL LENJERIEI

Circuitul lenjeriei include spălătoria, transportul lenjeriei curate și depozitarea acesteia în secție, colectarea lenjeriei murdare și transportul ei la spălătorie în saci închisi etanș. Sacii se transportă cu căruciorul, cu liftul destinat transportului de lenjerie, numai în orele alocate.

Colectarea lenjeriei murdare se face la patul bolnavului, direct în sac, evitând manevre inutile (sortare, scuturare).

Lenjeria provenită de la pacienții cu diverse afecțiuni infecto-contagioase se colectează separat, se inscripționează și se anunță spălătoria.

Obligatoriu se folosesc mănuși și mască pentru colectarea lenjeriei.

Depozitarea lenjeriei curate se face în spații special amenajate, care vor fi periodic curățate și dezinfectate.

Periodic se face controlul microbiologic al lenjeriei.

OBS : NU se INTERSECTEAZĂ NICIODATĂ CIRCUITUL LENJERIEI cu alt circuit

8. CIRCUITUL DEȘEURILOR

Circuitul deșeurilor include din punct de vedere sanitar, măsurile ce se iau pentru evitarea contaminării mediului extern prin asigurarea unei colectări și evacuări corespunzătoare a acestora.

Generalități:

- se numesc “*reziduuri rezultate din activitatea medicală*” toate deșeurile (periculoase sau nepericuloase) care se produc în unitățile sanitare.
- *Reziduuri nepericuloase* - toate deșeurile menajere, ca și acele deșeuri asimilate cu cele menajere (ambalaje din hârtie, plastic, etc.) care nu sunt contaminate cu sânge sau alte lichide organice.
- *Reziduuri periculoase* - deșeurile solide și lichide, care au venit în contact cu sânge sau alte lichide biologice (tampoane, comprese, tubulatură, seringi, etc.), obiecte tăietoare-înțepătoare (ace, lame de bisturiu, etc.), resturi anatomo-patologice.

Colectarea deșeurilor

Codurile de culori ale ambalajelor în care se colectează deșeurile rezultate din activitatea medicală sunt:

NEGRU pentru **DEȘEURILE NEPERICULOASE**

GALBEN pentru **DEȘEURILE PERICULOASE**

- Deșeurile nepericuloase se colectează la locul de producere (saloane, Săli de pansamente, Săli de tratamente, camera de gardă, birouri,etc.) în **PUNGI**

NEGRE. Pungile vor fi ca lungime dublul înălțimii recipientului, astfel încât să îmbrace complet și în exterior recipientul, în momentul folosirii. După umplere se ridică partea exterioară, se răsucește și se face nod.

- Deșeurile periculoase se colectează astfel:
- cele infecțioase lichide și solide în **CUTII GALBENE CU SAC ÎN INTERIOR;**
- cele tăietoare - înțepătoare în **CUTII GALBENE DIN PLASTIC.** După umplere, recipientele se închid ermetic;
- cele anatomo-patologice se colectează în **CUTII GALBENE CU SACI IN INTERIOR PREVĂZUTE CU DUNGĂ ROȘIE.**

Transportul deșeurilor

- Toate deșeurile colectate în saci negri se transportă în pubele la rampa de gunoi a spitalului și se depozitează până la evacuarea finală în containere.

- Toate deșeurile colectate în cutii galbene se transportă la depozitul de infecțioase a spitalului și se depozitează până la evacuarea finală.

Transportul deșeurilor periculoase până la locul de eliminare finală se face cu respectarea strictă a normelor de igienă și securitate în scopul protejării personalului și populației generale .

Transportul deșeurilor periculoase în incinta unității sanitare se face pe un circuit separat de cel al pacienților și vizitatorilor.

Deșeurile sunt transportate cu ajutorul pubelelor; acestea se spală și se dezinfectează după fiecare utilizare, în locul unde sunt descărcate.

Este interzis accesul persoanelor neautorizate în încăperile destinate depozitării temporare a deșeurilor infecțioase.

Locul de depozitare temporară a deșeurilor infecțioase este prevăzut cu dispozitiv de închidere care să permită numai accesul persoanelor autorizate.

Pentru deșeurile periculoase, durata depozitării temporare nu trebuie să depășească 72 de ore, din care 48 de ore în incinta unității.